

Alkuperäiskansa, jolla on oma kieli, kulttuuri, historia, elinkeinot, elämäntapa ja identiteetti

- Yhteiset perinteet, tavat ja yhteisö
- Saamen lippu
- Kansallislaulu – Sámi soga lávlla
- Saamelaisten kansallispäivä helmikuun 6. päivä

Kuva: Saamelaiskäräjät – Sámediggi |
Jan-Eerik Paadar/ Ijahis Idja

Saamelaisen oikeudet asiakkaana ja potilaana

Saamelaisen oikeudet asiakkaana ja potilaana

Yksilölliset oikeudet alan lainsäädännön mukaan samalla tavalla kuin muullekin väestölle.

Sosiaalityössä ja terveydenhuollon hoitotyössä vallitsevat periaatteet, yleiset opit ja menetelmät

Saamelaisten oikeuksien yhteisöllinen sisältö.

Yhteisölliset oikeudet

- saamelaisen alkuperäiskansan ja oman yhteisön jäsenenä
- saamen kieli
- elinkeinot; poronhoito, kalastus, marjastus; työt ja tehtävät
- luontoyhteys, luonnon kiertokulku
- yhteisön säännöt, arvot, tavat, käsitykset
- perhe ja suku, roolit yhteisössä
- ruokakulttuuri
- Sámi Duodji, vaatetuskulttuuri

Sámi Eallin - Saamelainen elämä 1/5

1. ARVOT

- pärjääminen, itsemääräämisoikeus
- luonto ja Luontoyhteys
- yhteisöllisyys ja kokonaisvaltaisuus
- saamenkieli, saamelainen kasvatus

2. YHTEISÖ

- roolit, säännöt, normit, käsitykset, merkitykset, yhteenkuuluvuus, tuki

Sámi Eallin - Saamelainen elämä 2/5

3. MERKKIPÄIVÄT

- luonnon merkkipäivät (sään muutokset jne.)
- saamelaisten juhlapäivät (mm. uudenvuodenpäivä, Marianpäivä, pääsiäinen)

4. ELINKEINOT, TOIMEENTULO

- saamelaisten perinteiset elinkeinot / poronhoito, kalastus metsästys
- saamelainen vuodenkierto on töiden kalenteri mm. jäiden lähtö, lohen nousu, poronvasojen syntymä, jne.
- alueet (toiminta-alueet ja niihin liittyvä paikannimistö)

Sámi Eallin - Saamelainen elämä 3/5

5. TYÖT JA TEHTÄVÄT

- saamelainen vuodenkierto määrittelee elinkeinon työt ja tehtävät luonnossa, ulkona ja kotona
- yhteisölliset toiminnat/työt, itsenäisesti tehtävät työt
- viestintä/tavat toimia

6. SUKU JA PERHE

- nimiperinne (suvun nimet), sukuyhteisö, sukulaisuus ja saamenkieliset sukulaisnimitykset
- perheen tarinat, tavat, perinteet, musiikki

Sámi Eallin- Saamelainen elämä 4/5

7. HISTORIA (sukuyhteisön, siidan, kyläyhteisön, asuinalueen)

- Siida: siidan (poronhoitoyhteisön) laidunalueet eri vuoden aikoina
- suvun käyttöalueet mm. hillapaikat, kotakentät keväällä, kesällä, syksyllä, talvella
- paikanimet ja niiden merkitykset

8. VAATTEET

- vaatetus, duodji (saamenkäsityö), suvun perinteet, eri saamelaisryhmien vaatetus poikkeaa toisistaan myös alueittain
- vuodenkierto vaatetuksessa
- juhlavaatteet

Sámi Eallin- Saamelainen elämä 5/5

9. RUOKA (erittäin merkityksellinen)

- ruuanlaittotavat eri vuodenaikoina ja eri alueilla
- ruokatottumukset
- huom. myös retkille eväät eri vuodenaikoina.

Saamelaisten oikeuksien toteutumisen lähtökohtia.....

Deaivvadeamis - Kohtaamisessa

árvvusatnin, kultuvra, gulahallan ja giela fuomašeapmi

arvostus, kulttuurin huomioiminen, kommunikointi, kieli...

Lahtenvugiin - Kohtelussa

ovttaveardásašvuohta, gudnejahttin, olmmošvuohta luohttámusa huksen

yhdenvertaisuus , kunnioitus, ihmisarvo, luottamuksen rakentaminen

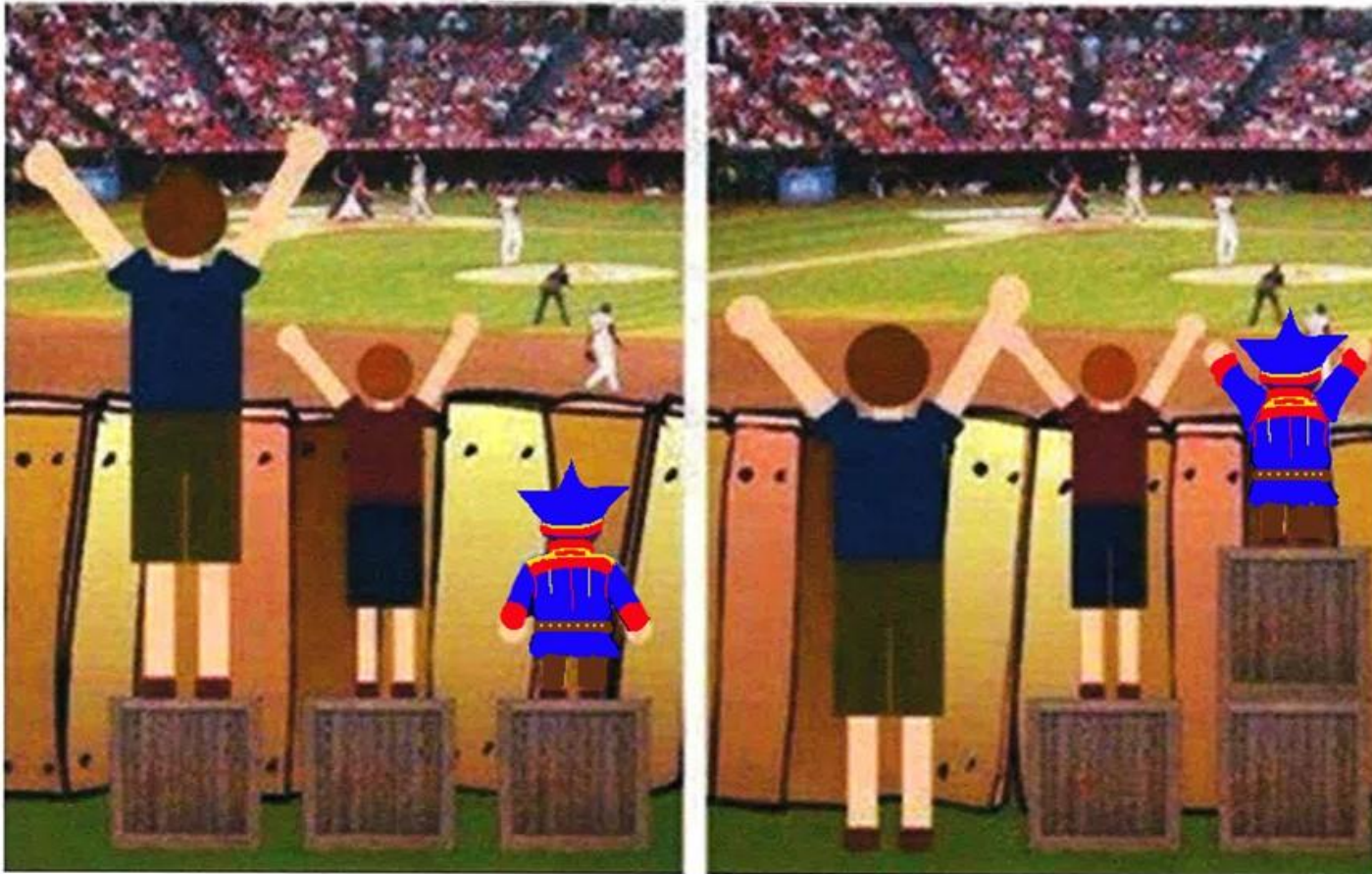

Bargguid sisdoaluin - Työn sisällöissä

Giella, kultuvralaš ibmardus, doaibmanvuogit, veahki/doarjaga dárbu

Kieli, kulttuurinen ymmärrys, toimintatavat, avun/tuen tarve, hyvä turvallinen asiantunteva tuki/ apu, toimiva viestintä, rohkaiseva ja tukeva ilmapiiri

Tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen

Equality

doesn't mean

Equity

Muodollinen yhdenvertaisuus –
mahdollisuuksien tasa-arvo

Tosiasiallinen yhdenvertaisuus –
tasa-arvo